

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
6 Novembre st. v.
18 Novembre st. n.

Ese in fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 45.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Hora Dobrogei.

Dobrogean scăldat în sôre
Și în marea mișcătoare,
Me simțeam de jale plin,
Căci pe lume-eram străin.

Dar de când s'a făcut țăra
Țăra mea română țără,
Ceru-mi pare mai senin,
Viața-mi pare fără chin.

Marca Negră se nălbesc,
Saltul ei se imblânțesc;
Dunărea cu al ei val
Face pod din mal în mal.

Tinde-acum frățescă mână
Peste Dunărea română,
Măi Bădiță din Carpați
Și din câmpii cei bogăți!

Ca să vedă lumea n'trăgă
Hora mândră care legă
Pe Munteni, pe Moldoveni,
Într'un snop cu Dobrogeni.

Vom avé noi de mirese
Ale țării flori alese;
Vom avé de lăutari
Ale mării valuri mari.

Și la horă vor sta față
Prin a timpurilor ceta
Impărații frați Asani
De pe culmea din Balcani!

V. Alecsandri.

O poetă pe tron.

(Urmare.)

Născută la 29 decembrie 1843, între sunetele clopotelor în castelul din Neuwied, lângă Rin, princessa Elisabeta de Wied aparținea unei familii, în care tendințele patriotice și talentul artistic erau, așa zicând, o veche moștenire. Principii dela Wied s'au opus Cesarului frances, pe timpul strălucirii sale, și au refuzat de

a intra în Liga Rinului. Trei unchi străbuni ai princesei au cădută în lupta pentru independență. Un alt unchi străvechiu al ei a fost renumitul călător, principele Maximilian de Neuwied. Bunica sa străveche, princessa Louisa de Wied, precum și una dintre mătușile sale, au fost poete. Creșterea ei fu condusă de părinți, de muma sa, care abia era de 18 ani, când i-a dat viață, și de tatăl seu, principele Herman, precum și de o mătușă a renumitului Lavater. Părintele ei era un filosof; a publicat și opere filosofice: „Das unbewusste Geistesleben und die göttliche Offenbarung“ (1859) (Viața necunoscută a sufletului și revelațiunea divină); „Ein Ergebniss aus der Kritik der Kantischen Freiheitslehre“ — (Resultatul criticei făcute asupra dogmelor lui Kant despre libertate (1861) — „Replik und Duplik aus dem altem Streit über die Willensfreiheit“; (Replică și duplică din vechia polemică asupra libertății voinții (1863 Leipzig. F. A. Brockhaus).

Învățătura lui Schopenhauer, că dispoziția sufletescă a tatălui se moștenescă asupra fiicei, se pare a găsi în cazul acesta o nouă confirmare. Vivacitatea estreaordinară a fantasiei, prin care se deosebia mica princessă, a îndemnat pe părinți a da creșterii sale o direcțiune serioasă, și a-i opri cu desăvârșire mai ales citirea romanțelor, pentru un timp îndelungat. Elisabeta a învățat mai multe limbi moderne și vechi, și prin acesta i s'a înlesnit mai pe urmă foarte mult învățarea limbii românesce; cât de tare este în limba francesă, ne-o arată nu numai „Les pensées d'une reine“, ci și o comedie francesă „Revenants et Revenus“ compusă pentru reprezentățiunile diletanților din societatea bucureșcă. A studiat și științele naturale și a învățat pictura; frumusețile regiunii Rinului, pădurea ce inconjoră castelul vânătoresc Montijon, locuința de veră a familiei, au dezvoltat simțul ei pentru natură; a spus-o ea însăși, că pădurea și Rinul sunt cei dintău și cei mai scumpi amici ai sei.

O grea umbră a aruncat asupra fragedei tinerete a surorii suferințele și mórtea fratelui ei mai mic. Oton Nicolau de Wied se născuse la anul 1850 ca un copil bolnav, care în urma unei operațiuni primejdiöse, scăpat de mórte, trebuia să trăiescă, fără de a pute fi însă mântuit și de suferințe. Astfel a trăit el mai mulți ani, cu un spirit foarte ager și cu inimă simțitoare, dar între cele mai cumplite chinuri, până când mórtea i-a adus ușurare. Muma nu se mișcă de lângă patul lui de durere: sora însă a descris într'un caet, cu o exactitate uimitoare, totă viața fratelui seu, toate fazele hôlei lui și toate acele momente în care câte o rază cerescă venia să mai lumineze noștea lui de suferințe. Noi am citit acest manuscris cu atențiune încordată; el este de

mare însemnătate pentru dezvoltarea poetei; căci decă Musa ei se îmbracă în doliu, seu se perde într'o adâncă durere, această vine dela tristele experiențe, care au întunecat juneța ei atât de frumoasă. În această biografie, flăcările suferinței și-a deschis întregul ei potir, din care mirosul se răspândește adese ori și peste poemele ulterioare.

Prințesa începuse încă de timpuriu a compune „mici versuri intime“ (Kleine heimliche Verse), precum le numea dânsa; la 14 ani și-a încercat puterile în genul dramatic și mai pe urmă în novele. S'a convins însă cu încetul, că încă nu cunoștea de ajuns viața, de ore ce — dicea dânsa — este încă numai o jună prințesă. La anul 1859 fu confirmată; acum începuse a cunoaște lumea și viața dela curțile cele mari. În anul 1861 petrecu câteva luni la curtea prussiană, apoi făcuse împreună cu Elena prințesa de Russia o călătorie la Ouchy, la Wiesbaden și la Petersburg. Anul 1866—67 l'a petrecut în Neapol, în 1867 avu ocaziune de a cunoaște curtea imperială a lui Napoleon din Paris, și la 1868 curtea regală din Suedia.

Anul 1869 fu deciziv pentru viața ei: Carol, principele României, veni la Rin și-i ceru mâna. De și la început i-a venit greu a-și sacrifica independența, totuși n'a refuzat de a pleca cu principele din familia de Hohenzollern, pentru a se așeza pe tronul României, care în anii din urmă se schimbă în tron regal. Iubirii ce nutrește pentru mirele seu înalt, încrederii ce are în caracterul lui blând și nobil, fericirii liniștite ce s'a revărsat asupra ei, a dat o expresiune foarte intensă în mica și dragălașa poezie „Opalul“ (Der Opal.)

În România s'a găsit și pentru ea câte ceva de lucrat, precum dicea însași, și nici odată de când purta coroana acestei țări, ea n'a devenit necredincioasă misiunii ce credea că are pe tron de îndeplinit (pe lângă menirea de consortă iubitore a soțului ei Domn).

Ea a priceput îndată această chemare a sa în sens umanitar, ca și alte nobile prințese, înființând o mare „Societate românească de binefacere“. Eer când izbucni rebelul în contra Turciei, și vitejii români la impresurarea Plevnei fură încoronăți cu laurii biruinței; ea însași eră neobosită întru căutarea răniților, organiză numeroase spitale și oferia bolnavilor medicamente chiar cu mâna sa, arătându-se gata în tot locul a da mângăiere și ajutor, și plină în totdeauna de compătimire pentru căzuți și suferinți. De atunci poporul o numește „mama răniților“, er soțiile ofițerilor din armată i-au închinat o statuă, care reprezintă chiar pe dânsa oferind unui soldat rănit beutura într'un pahar.

Ea și-a priceput însă și în stil mai mare misiunea sa de mijlocitoare internațională între Germani și Români, nu ca o importătoare unilaterală de cultură, care pătrunsă de superioritatea spiritului german, se caute a planta acel spirit în trunchiul ginții românești, ci ca prima cetățenă a patriei sale noi, care dorește a se dezvolta și a ajunge la înflorire pe baza propriilor ei puteri și însușiri naționale. Deci a înființat o școală de țesut numită „Regina Elisabeta“ unde copile din popor sunt instruite în vechile lucruri de mână românești, pentru a produce pe urmă frumoase modeluri de costume naționale. Ea însași purta vera costumul românesc, și l'a introdus și la curte. Legendele României și creațiunile poetilor mai talentați le-a tradus în limba germană, arătând prin aceasta, că se închină geniului național al patriei sale noi.

O grea durere însă n'a voit a cruța pe regină, ci a lovit-o în partea cea mai simțitoare, a străpuns chiar inima ei de mamă; ea a pierdut adevărat pe unica sa copilă, care născută în 1870, la 1874 a murit; mama a plâns-o într'o frumoasă elegie.

Noi am scos cea mai mare parte a datelor mai

sus din „Biografia poetei“ publicată după izvoare autentice de Mite Kremnitz sub titlul de „Carmen Sylva“ în „Nord und Süd“. Această revistă a publicat și portretul Domnitoarei, pe care-l cunoșteam deja dintr'un album liric. Mite Kremnitz dice: „Stătura înaltă și subțire, construcțiunea măreță a membrilor, ochii cei mari, albaștri, cu o lume întregă de visuri pierdută în adâncul lor curat, arcul gingaș al sprincenelor sub care zace în totdeauna o tainică melancolie, gura clasică cu buza ei cea mică superioară, care par' că e formată de natură în linii grațioase anume pentru a suride, și o salbă de dinți ca și care de străluciți nu mai poți vedea, și pe care nu e în stare a-i ascunde de tot, nasul potrivit și bogăția buclilor ondulate: aceste sunt semnele originii ei înalte, moștenirea generală a familiei sale“.

În cât privește obiceiurile ei, aflăm că în palatul seu dela Dunăre dorii dimineții o aștepta totdeauna sculată și lucrând. Erna și-aprinde însași în cea mai mare liniște (ca soțul ei să nu se trezescă) mica sa lampă de ulei, și regina, care aseră îmbrăcată în pompă strălucitoare a primit închinăciunile unei țări întregi, acum lucrează și studiază lângă mesciora ei sculptată, până când soroarele ce se ivesc pe cer, deșteptă din somn curtea întregă.

Numai în anii din urmă poeta Carmen Sylva a pășit pentru prima dată în publicitate, încredințând din albumul ei privat literaturii germane tot ce a cugeat și a scris lângă mesciora sculptată. Cartonul ei însă de sigur mai ascunde încă o bogată comoră de cântece, și mostrele ce ni le-a comunicat Mite Kremnitz, acele mici cântece intime și pline de simțire, ne fac să regretăm, că tezaurul acesta nu este încă pe deplin descoperit; cu toate acestea se potrivește și aci foarte bine dicătoarea: „Ex ungeve leonem“ (Leul după unghii se cunoștea). Terenul pe care a pășit până acum ca poetă, de și nu trece peste cercul narațiunilor poetice și al legendei, celor dintău însă le-a dat în două frumoase poeme un costum măreț, care ne amintescă avântul și forma imnului, apoi și legenda o mănușește într'un mod propriu și foarte deosebit de novelistica în versuri, ale cărei produse inunde astăzi piața noastră literară.

„Furtunele“ (Die Stürme) de Carmen Sylva (Bonn, Emil Strauss, 1881) este colecțiunea cea mai bogată în cuprins, dintre câte a scos până aci poeta la lumină; ea nu cuprinde decât narațiuni în versuri, și este închinată femeilor prin o poezie, care este foarte frumoasă în idei, și care mai revădită nițel ar fi putut deveni de o corectitudine perfectă și în privința formei. Femeile, ele sunt acele suflete consumate în foc care sfîșec, serbeză și nutresc flăcarea pasiunii, ele domină prin sborul cugetării și indulcesc viața plină de necazuri, răspândind în prejma lor, ca razele de soare, numai lumină și căldură, iubire și veselie; ele fără de nici o armă, putere, seu resplăta, au luptat o luptă învingătoare. „Eroismului nevădit“ al femeilor melină poeta opera sa. Această operă este adevăratul portret al poetei, femee plină de pasiuni și de gândiri înalte; este inscripțiunea poetică din de desubtul statuei, pe care soțiile ofițerilor români au închinat-o mamei răniților.

Cea dintău narațiune poetică în această colecțiune este „Sappho“. La prima vedere observăm, că aci în privința costumului metric avem de a face cu o formă unică în felul seu, pe care arta poeziei trebuie să și-o noteze de ocamdată pentru cabinetul seu de curiozități, până când va dobândi pôte și forma acesta un us mai general.

Noi am citit în unele critice, că „Sappho“ ar fi scrisă în hexametri alliteratori (alliterirenden Hexametren) și că această legătură a versului antic cuantitativ, cu potrivirea germanică a consonanțelor ar ave farmecul noutății. Acei critici însă s'au încelat; narațiunea

nu e scrisă în hexametri, ci în pentametri, și acești pentametri erau de loc nu sunt de a se confundă cu versul clasic al distichonului antic, ci trebuie considerați numai ca niște hexametri mai scurți cu un picior, de cât hexametru ordinar. Cesura se află de regulă tot la dreapta, ca și în ori care hexametri, care-și are membrele sale metrice perfect dezvoltate; după cesură însă urmăză numai două picioare. Ici coala a rătăcit în narațiune și câte un hexametri complet, cu toate cele șase picioare ale sale sănătoase. D. e. „Ihr zu ersparender Kampf, der einstmals ihr Dasein vernichtet“. Se poate dice însă și despre acesta ceea ce a zis Goethe despre hexametru sau cu șapte picioare din „Herma și Dorothea“: „Lasst die Bestie laufen“. (Lăsați să fugă dobitoacul.)

Cuprinsul narațiunii se rapoartă numai în parte la tradițiune, atât la cea poetică, cât și la cea istorică. Sappho, fiica regelui din Cresos (în insula Lesbos) perde pe părintele său; muma se mărită după un intrigant uricios, Guneos, din care căsătorie născându-se un fiu, Guneos vră se asigure succesiunea la tron fiului său. Pentru Sappho se prezintă un pețitor, un june erou, care venise odată în ajutorul celor din Lesbos, contra Cretanilor. Guneos i descrie însă pe Sappho cu cele mai negre culori, ca pe o natură pasionată, plină de îndărătnicie și de nesupunere; durere, o erupțiune furioasă a copilei în contra intrigelor mârșave ale dușmanului ei de mörte, confirmă aceste calomnii: pețitorul părăsesce insula; el nu vră pentru poporul său o stăpânitoare, care nu scie a se stăpâni pe ea însăși. Sappho se mărită mai pe urmă după un bărbat brav. Agasthenes, care devine stăpânitor al insulei; poporul însă revoltat de Guneos se resculă în contra lui; el fu omorât în rescolă; Sappho scapă împreună cu fiica sa, prin ajutorul unui marinar credincios, și fuge în Sicilia. Aceste le povestesc ea însăși amicelor sale ce se adunase în mare număr impregiurul ei. Fiica sa Lais într'aceste devine mare și frumoasă. În cercul vesel, ce poeta adunase impregiurul său, se ivesce de odată nenorocirea în persóna acelu pețitor de odinioară și-a amorului ei rentors, din tinerețe. Lais se aprinde pentru dñsul de un amor intim, și când el se prezintă pentru a cere mâna mamei, copila cade lovită de o grea bolă, care o duce în mormânt. Umbra copilei se pune între Sappho și între iubitul ei. Ea se întorce la Lesbos și după un cântec de lebedă, se aruncă de pe o stâncă în valurile mării.

După o comunicare făcută de Mite Kremnitz, Carmen Sylva în primul cântec al poemei „Sappho“, unde ne descrie pe vechea poetă în mijlocul amicelor ei, ne-a dat portretul damelor sale române de onöre; noi trebuie prin urmare să căutăm pe vesela și sburdalnică Chloe, pe îngâmfata și selbatica Agane, pe Doto cea blândă, cu ochii albaștri și pe Janassa cea bună, însă rece, cu frumosul ei profil, la curtea regală din Bucuresci. În narațiunea „Sappho“ găsim locuri pline de viață și de simțire. Poeta zugrăvind juna cântăreței din Lesbos, ne-a desemnat foarte fidel anii proprii sale tinerețe. Ea eră sburdalnică și neastempărată, cu toate acestea visă mii de istorii frumoșe, zugrăvindu-le pe toate cu linii marcante și culori suridătoare. D. e.

„Astfel purtam în suflet o tainică viață,
De nimeni cunoscută, și schimbătoare față
A norilor pe boltă, și-orice glas pe pământ
Făcea să înflorască în sinu-mi un raiu sfânt
De visuri nesfârșite și de simțiri voioșe.
Al meu lăgan fu Cresos, o insulă frumoasă,
O veselă grădină p'al mării sin cernit,
În pace guvernată de fatăl meu iubit.
Ah! țără mai ferice nici că s'află sub sörre!
Și decă eram și eu copilă-ascultătoare

Și blândă și modestă, cum trebuia să fiu:
Viața ați și mie suride-mi-ar mai viu.
Dar eu, ca valul mării, eram neimblândită,
Și când urlă furtuna prin aer mai cumplită.
Mie-mi plăcea cu përul prin vânt fluturător
Să stau pe malul mării și să privesc cu dor,
Cum undele se naltă și se isbesc într'una,
Apoi strigam prin vifor, crezând c'acuși furtuna
O să se ia pe aripi și să se porțe 'n sbor.
Ca să cutreer câmpul de nori, fulgerător...
Trimisi — să se ridice — veniau însă de-acasă.
Ș-atunci o grea durere de plumb simțiam c'apasă
Din nou a mele membre și peptu-mi intristat.
Eram ca cel ce cade în vale sdruncinat.
Din vârful unei stânci...

Precum în toate mostrele ce am puté comunica din poemă, așa și în acesta vedem o rară tărîe de expresiune poetică, dovêda unei fericite inspirațiuni, pe lângă mânuirea puțin severă a metruului, care în dactil* întrebuințază adese ori silabe lungi accentuate, în locul celor scurte, știrbind prin acesta armonia versului. Nu lipsesc la sfârșitul unor versuri nici prepozițiuni de câte o singură silabă, care ține după înțeles de versul următor. Că poeta s'a abătut dela forma cunoscută a vechei tradițiuni, care lucrată în formă de tragedie, a devenit clasică, nu avem cauză de a-i face nici o imputare.

Acolo sună frumos cu deosebire plângerile resignațiunii și ale indoelii, cu toate acestea nu ne putem sustrage dela o tristă impresiune, când vedem pe femeia în vârstă aprinsă de amor pentru un bărbat mai tiner, care o disprețuesce, pentru a-și îndreptă simpatiile spre o jună copilă. În dramă numai astfel putea fi înțeles conflictul; noue ne place însă mai mult Sappho așa, precum o vedem descrisă în poema epică din „Fortune“. Densa este iubită de bărbatul care este stăpân pe inima ei; sörta amorului nefericit cade pe fiica ei proprie, ceea ce ne pare cu mult mai nimerit, căci mörtea copilei aduce cu sine totdeodată și mörtea amorului mumei. Și când ea alergă în urmă spre mare, își frânge lira, și bucățile ei le aruncă între valuri, figura ei este de o plasticitate răpitoare.

Memnon, iubitul ei, strigă:

„Nu frânge a ta liră! mai ai ceva în lume:
Ai cântecul, ș-adânca iubire fără de nume,
Ce vecinic pentru tine nutresc în sinul meu.

Ah! lasă-me! — ea dice — pe noi ne despărțesce
Etern umbra copilei ce ați nu mai trăesce.
Pe care mi-a răpit-o din viață dorul teu“.

Acăsta catastrofă ne pare cu mult mai tragică decât plângerile femeii desprețuite, care nu e în stare să dobândescă cu lira sa nici o schintee de amor reciproc.

A doua poezie din „Fortune“, Hammerstein* scrisă în trochee alliterătoare, își are obiectul luat din evul mediu al Germaniei, din timpul luptei împăratului Henric IV cu fiul său Henric. Conte Hammerstein este unul dintre partizanii cei mai infocați ai împăratului; el are două fice, pe infocata și sprintena Elisa și pe blândă și modesta Agneta, dintre care cea dintâiu iubesc pe junele Bodo, unul dintre credincioșii împăratului, er cealaltă pe un cavaler selbatic și viclean cu numele Wolff, care ținea cu fiul împăratului. Prin intrigile acestuia Hammerstein fu trădat și prins; Agneta pe care depravatul Henric, junele, doria s'o aibă de metresă, se aruncă jos din balconul castelului; Elisa möre în focul luptei. Wolff se luptă cu Bodo; el află pré târziu, că acesta iubiă pe Agneta, nu pe Elisa: o

* Poema originală e scrisă în versuri dactilice de câte 5 picioare, precum s'a arătat mai sus.

rătăcire, care a fost hotărîtoare asupra acţiunii, şi care trebuia mai curînd ridicată din poezie. În această poezie, întâlnim câteva descrieri, pline de viaţă; simţul viu al poetei pentru natură a sciut să ne zugrăvească foarte frumos regiunea patriei sale de lângă Rin, cu stîncile, codrii şi riurile ei. Precum în „Sappho”, aşă şi aici găsim câteva cântece pline de farmec, ca „Peste deluri, peste codri, un cântec voios sbură”, care se distinge prin forma cea corectă şi prin avîntul seu graţios.

Cele doue poezii mici dela sfîrşitul colecţiunii: „Peste mări” (Ueber den Wässern) şi „Naufragiul” (Schiffbruch) sînt nişte tablouri poetice sentimentale. Este originală şi tragică catastrofa celei dintîiu, unde muma lipsită de vedere, se sinucide din disperare pentru că nu pôte a-şi vedea copilul pe care l'a născut. Poezia din urmă, scrisă în versuri variate, este la început şi la sfîrşit plină de simţire; în espunerea acţiunii găsim însă multă prosă rimată.

(Va urmă.)

Petru Dulfu.

D o r u l .

Doriii se duc, se duc!
Eu me uit în urma lor
Şi în peptu-mi se treleşce,
Din somn lung, vechiul meu dor.
Şi m'aş duce!... De-a mea cale
Nu 'ntrebă, e însădar!
Margini are del şi vale,
Dorul e fără de hotar!

Matilda Poni.

Stefan Rareş.

— Dramă istorică în 4 acte şi 10 tablouri. —

(Urmare.)

SCENA II.

MOŢOC singur.

A! Stefan! Găde al Moldovii! Ai fost ursit ca să-mi eşi în tot pasul ca un demon a-mi pricinui numai reuţă şi necasuri. Iubiam pe o femeie, o iubiam ca viaţa mea. Mi-ai răpit-o. M'ai făcut să suspin şi să dic adio ori cărei feciciri. Şi acuma, copil al desfrînării, duh ce iadul a aruncat pe pământ pentru nenorocirea ómenilor, îţi intinzi planurile până şi asupra surorii mele. Nu ajunge ce sufer, când ved Moldova tîrită de cătră tine în prăpastie, când ved jafurile şi uciderile ce săvîrşesci pe fie-ce di, când ved în fie-care di nevésta seu fiica vr'unui boer, arétată cu degetul pe uliţele Sucevei. Dar fii sigur, Măria Ta, că numescă . . . pe a cărui soră . . . Nu me numesc . . . pe a cărui fiică . . . şi cu atâţia alţii în familiile cărora ai aruncat ruşinea, desonórea şi durerea. În vinele mele încă mai curge sînge de moldovean. Şi decă nu pot să te sfărăm, cum şi se cuvine, cel puţin voi părăsi o ţeră în care un desmetic tiran se resfaţă peste nenorocirile unui întreg popor. Me duc, scumpă Moldovă; te las, iubită mamă; me depărtez de tine cu ochii plini de lacrimi. Er tu tiran nelegiuit şi spurcat, să dea Dumnezeu să n'apuc a trece hotarul şi să afli, că tresnetele cerului te-au spulberat! Să te stingi şi să se ducă pomenirea ta cu tunet! Tu, care faci pe fiii Moldovii să mergă a mîncă pînea străinului. (Caterina intră.)

SCENA III.

MOŢOC ŞI CATERINA.

CATERINA: Pentru ce eşi aşă turburat, iubite frate? Ce ai pus la cale? Ce ai plănuit? Unde este Costin?

MOŢOC: Caterino, să te gătesci de plecare! Moldova nu ne mai priesce. Ori cât de scumpă ne este, dar pentru că intr'ênsa nu putem afla decât desonórea seu mormêntul, e mai bine ca s'o părăsim. O vom părăsi vremelnicesce seu pentru totdeuna? Dumnezeu scie. Cată să plecăm şi cu grăbire. Costin va veni şi el îndată.

CATERINA: Decă socotiţi, că aşă este mai bine, eu me supun. Unde vom merge în Polonia seu în Ardeal?

MOŢOC: În Polonia, că este mai aprópe.

CATERINA: O! cât de nefericită sînt! Tóte aceea eu vi le cauzez. Vai! de unde nădăjduiam, ca în sinul ţerii să gust desmerdările lângă acela pe care îl iubiam, étă că acum tinără încă să apuc calea pribegiei!

MOŢOC: Nu te mai plînge, căci tu nu eşi de loc vinovată. Este acel ce stăpînesce Moldova, seu mai bine acei cari suferă a fi stăpâniţi de dînsul?

CATERINA: Blăstêm asupra lor! Dar cum de nu se găsesce un braţ, care să-l ştergă din numărul celor vii?

MOŢOC: Jugul tiranic mai întîiu timpesce . . . şi apoi când timpirea degenerază în nebunie, atunci ómenii devin capabili de fapte întelepte şi măreţe.

CATERINA: Ce folos! Suferé toţi pentru unul atâţia ani, numai pentru a-şi resbună un moment.

MOŢOC: Aşă. Dar aceea resbunare este adese înspăimîntătoare. Fii sigură, că şi acesta nu va sfîrşi bine, afar' numai de nu ş-a luă diuă bură ca frate-seu.

CATERINA: Am auđit, că şi tatăl lor nu prè eră om cum se cade.

MOŢOC: O! cât pentru acela, eră altfel de om. Să-i fie ţerina uşoră! De şi a avut pécate, dar Dumnezeu să i le erte! A fost aspru, dar mare; a ucis şi el, dar eră bun moldovean. A ingenunchiat Moldova, dar eră cinstit. Turcii şi Polonii îl sciú de frică. Dar nemernicii lui de copii au moştenit numai partea cea rea. Cruđi ca nişte fiére şi fricoşi ca nişte epuri. Sciú a-şi arétá voinicia numai vîrsând sîngele moldovean; ér când străinul se arată la hotare, ei işi plecá capul şi cerşesc pacea: lucru nevrednic de un voevod moldovean!

CATERINA: Ca să nu întărđiam, eu me duc să me gătesc. Fă şi dta asemenea!

MOŢOC: Bine di-ci. Cărúţá numai decât cu ori ce preţ. (Caterina ese. Ion intră cu ingrigire.)

SCENA IV.

MOŢOC ŞI ION.

MOŢOC: Ce mai nou, fêrtate? . . . Multă dreptate ai avut la tóte cele ce mi-ai spus.

ION: Me întrebi, ce mai nou, postelnice? Intristător! Se ingróşe gluma din ce în ce. Nu-ţi prevestiam eu?

MOŢOC: Intristător! Dar ce? Ce s'a mai întemplat?

ION: Sbirii lui vodă au pus mîna pe Costin.

MOŢOC: Spaimă neaşteptată! Ce di-ci tu? . . . Costin prins! . . . Dumnezeule atât de puternic! S'a isprăvit de noi. Aşă dar el este în puterea lui Stefan?

ION: Chiar acum l'au luat, pe când el voia să plece de acasă.

MOŢOC: Şi unde l'au dus?

ION: În temniţa domnescă.

roesce ti-
 celelalte
 de a fi
 puternic
 judecata
 sul. Cea
 césul in
 i, decât ea
 mai bine,
 fieră, căci
 a stăpân pe
 a acesta in-
 să devin a-
 sânt. Și totă
 e, tirane, decât
 ia mea să cadă
 pe acesta iubire
 a de a fi stăpân
 rea in lume, bo-
 : inima unei fe-
 nă cu viața, ră-
 i trebuiă o jert-
 i lovitura ta de
 aș ave fericirea
 rino, speranță a
 ștéptă! . . . Cine
 pă Stefan ađi Mol-
 cesce și gádea lo-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IN.

meu!
 nune? Cum ai putut

călcăt peste ori ce pe-
 ăcut ca să fii acum in
 , trebuie s'o impart cu
 , in ori care lume va

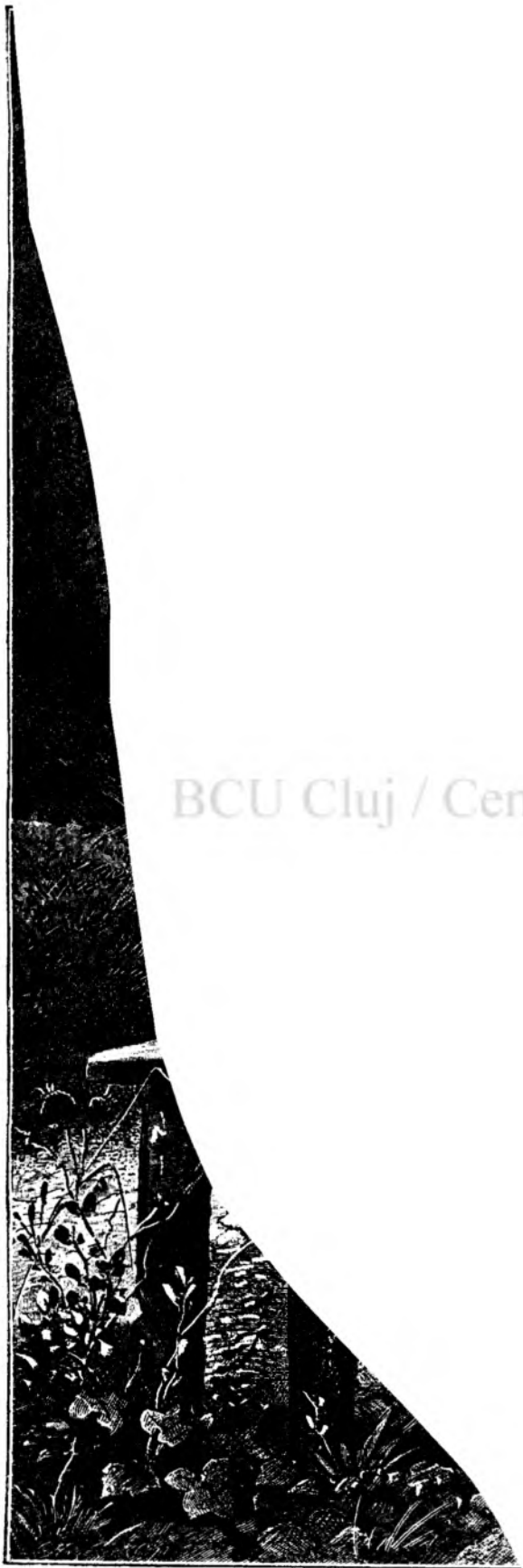
ulcile-ți cuvinte me faci
 me gădesc. Credeam, că
 acele lanțuri, de care s'a
 ved că și acum ești tot a-
 și acum ești tot aceea ce ai
 inger trimis de Dumnezeu, ca să-
 cele ție.

: Să te uit, Costin; să te uit, ție tu,
 urgie! Dar atunci trebuie să fi cređut, că
 a tu i ție Caterina ta, avea un suflet pré
 inimă mai nesimțitoare decât pétra. Dar cui am
 țiele mele, decât nu ție?! Cui am dat sufletul
 decât nu ție?! Pentru cine bate inima mea, decât
 pentru tine?!

COSTIN: Femeie! Cine pôte dice, că iubirea femeii
 a e mai prețioasă și mai tare decât diamantul, mai in-
 ălditoare decât rađele sórelui și mai mângăetóre decât
 șași mângăerea lui Dumnezeu?! Me iubesci, Cate-
 rino. Vor fi iubind tóte femeile așa. Cu câteva minute
 mai nainte imi blăstémam sórtea, acum o binecuvintez.
 Blăstémam acesta temniță, locaș de chin, in care sórele
 nu se uită nici odată; dar acum ce-mi pasă de rađele
 sórelui, când tu ești ac'!

te
 Jor-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ELISABETA,

CATERINA : Nu este d'ajuns atâta, va trebui să te scap; fie chiar cu pericolul vieții mele.

COSTIN : Tu, iubita mea ?

CATERINA : Da, eu. Voi jertfi totă averea, ca să cumpăr pe păzitori și acesta voi pune-o îndată în lucrare. Am pe un om, care mi-a înlesnit intrarea de acum; om de nădejde și iscusit. Trebuie să reușim.

COSTIN : Incercare foarte grea, dar... (*Ion intră.*)

SCENA III.

Cei de sus și ION.

ION : Să mergem, domniță! Păzitorii spun, că are să vie spătarul. Să plecăm ca să nu ne găsescă aci!

CATERINA : Să plec, așa curând ?

ION : Așa este; dar grăbindu-ne, vom pute trage mai mari folose. Ședând mai mult aici, nu șcim ce aduce cesul.

CATERINA lui Costin : Me duc, iubitul meu! Peste puțin nădăjduesc să fim în alte locuri mai fericite... Ce? Creșut-a nimernicul de tiran, că va rupe așa de lesne legătura a doue inimi ce se iubesc ?!

COSTIN : Facă Dumnezeu astfel, ca să-ți datoresc ție viața! (*Cortina cade.*)

TABLOUL V.

(*O cameră la Stefan Vodă.*)

SCENA I.

STEFAN și COSMA.

STEFAN : Am călcat de asta-dată cu stângul înainte, cum dice Românul. Lucrul n'a mers bine.

COSMA : Nu-i nimic. Vei călca de a doua oră cu dreptul și vei câștiga ceea ce ai păgubit înainte.

STEFAN : Acosta o cred și eu, dar nu pră imi vine la socotelă. Ne-am cam dat pe față.

COSMA : Și nu cumva Măria Ta ai vr'o tēmă de cineva !? Moldova un stăpân are.

STEFAN : Fără 'ndoielă. Dar credeam că e mai bine să fierbă ăla acoperit. În sfârșit, ce-mi pasă !? Așa seu altminteri, voi face ca lucrul să esă tot acolo. Eu o iubesc, Costin o iubesc; dar să vedem cine are mai mult drept ? Deosebirea mi se pare între el și mine cam mare.

COSMA : Deosebire ca între cel ce ține sabia și ce așteptă lovitura. Er cât pentru drept, apoi este al Măriei Tale; puterea ți-l dă.

STEFAN : De peira lui n'am atâta trebuință; pôte trăi cât i place, numai decă voesc. Acum etă ce doresc eu. Aș dori a i se spune femeii, că scăparea lui stă numai în mâna ei. Singură m'ar induplecă. Poți încercă acosta mică uneltire, decă îți vine in-de-mână. Te scieam priceput odinioră.

COSMA : Măria Ta nu cred să fii uitat ce am făcut, când cu vorcicēsa Despa.

STEFAN : Abiă mi-aduc aminte... Da, da!... Ai fost vrednic, dar acum mi se pare că te-ai prostit.

COSMA : Eu prost, Măria Ta? Tocmai acum am să-ți dovedesc, că sūnt de dece ori mai iscusit ca atunci.

STEFAN : Să te vĕd! (*Cosma ese, intră Trifan.*)

SCENA II.

STEFAN și TRIFAN.

STEFAN : Âncă unul prins cu mâna 'n sac, hatmane!

TRIFAN : Costin Trotușan! Aflai că l'ai închis.

STEFAN : Chiar Dumnea-lui.

TRIFAN : Și ce vină i-ai găsit, Pră Nălțate? — decă-mi dai voe ca să întreb ?

STEFAN : Uneltiri mari, hatmane.

TRIFAN : Uneltiri! Contra Măriei Tale? Auși, uci-gașul să 'ncĕpă așa de tinĕr !?

STEFAN : Uite, cum îți spun.

TRIFAN : Me crucesc ca d'altă minune adevĕrat. Să nu fie vr'o pĕra din portea v... maș al lui!

(*Va urmă.*)

N. V.

Despre importanța studiului botanic.

Influența vegetațiunilor asupra dezvoltării rafie animatice și asupra dezvoltării civilizațiunii omenesci.

(*Incheiere.*)

VII.

În urmă vom cercă să căutăm influența ce o manifestăză plantele neinterupt și la tôte ocaziunile din viața ăilnică asupra omului și asupra civilizațiunii omenesci, să căutam după folosul ce-l dau plantele atât la alimentarea poporelor și a nĕmurilor din diferitele zone ale pământului, cât și ca produse pentru industrie și comerț, cari ambi acesti factori compun adevĕrata pĕrgie a civilizațiunii omenesci.

Am arĕtat mai sus, cumă originea civilizațiunii poporelor europene se datĕză de atunci, decând acestea au început a se nutri cu alimente vegetale, decând au început a se inventă și cultivă agricultura. Asemenea am vĕdut, cumă și celelalte popore, cari au ajuns la ore-care civilizațiune, au folosit și folosesc vegetalele de principalul aliment.

Dar folosele ce le prestau plantele, nu se mărginesc pe lângă nutrițiune. Folosele ce le trage omul dela plante sūnt foarte multe și de diferită natură.

Aș esă pră departe din cadrele acestui discurs, decă aș intră în detaiu și aș specifică folosul fie-cărei plante ce-l aduce în diferiții rami ai vieții omenesci. Va fi destul să constat, cumă nu esistă nici o condiție de viață omenescă în care să nu fie aplicată și folosită ori o plantă ori alta, ori în un mod ori în altul, pentru a satisface la multele trebuințe omenesci. Și cu cât civilizațiunea a făcut pași mai mari înainte, cu atâta s'au înmulțit și trebuințele omenesci precum și trebuința de a se folosi mai multe plante, și în mai multe moduri.

De aci a urmat cumă omul nu s'a mulțămit numai cu folosirea acelor plante ce cresc spontan în giurul seu, ci a început să aducă și să cultiveze plante străine din alte țeri seu continente depărtate. Și decă la unele nu se aduc plantele întregi pentru cultură, se aduc fructele, frunzele seu florile lor și acestea compun însemnați articlii de comerț.

Prin introducerea culturai astorfel de plante s'au produs schimbări însemnate nu numai asupra singuraticilor ômeni, dar și asupra poporelor întregi. Aceste schimbări au produs efecte mai însemnate decăt faptele celor mai mari cuceritori. Productele vegetale aduse din Asia, Africa și America au influențat în mod radical asupra vieții sociale, au produs schimbări în mâncări, în beuturi, în îmbrăcăminte, în locuință, în comerț și în industrie. Nouele produse de alimentațiune ne-au produs gândiri și idei noue, au produs mișcări noue în tôte direcțiunile, cu un cuvĕnt au dat o mare repeđiune progresului și civilizațiunii.

Câtă influență n'a produs papușoiul (malaiul = Zea mais) asupra culturai poporelor europene dela 1520, decând a început a fi transplantat din America și cultivat și la noi ?! Ce influență mare au avut barbarii, cartofii (*Solanum tuberosum* L.) aceste plante ca-

raferite prin tulpinile lor tuberose subterane, cari s'au adus din America pe la sfîrșitul vécului al 17-lea ?

Cîntă a cărei poporațiune se nutrește cu cartofi, a lui Buckle,* se înmulțese de 2 ori așa a ce se nutrește cu grâu. Poporul irlandez ceput a se nutri cu cartofi, adecă dela în a XVII-a, s'a înmulțit cu 3%, pe când era numai cu 1.5%, va s'e dîcã mișcarea poporului irlandez cauzată prin alimentațiune de cartofi dă un rezultat de doue ori așa de mare ca a celei englese.

Cîntă influință a'a avut și nu are astăzi planta „trestia de zăhar” (*Saccharum officinarum* lat.) decând s'a introdus în Europa pentru prima óră, în suta a XII-a, cu deosebire prin Saraceni, dela care plantă se estrage zăharul, un articlu destul de cunoscut? Cîntă influință domnitóre are astăzi o altă plantă americană, tabacul, tutunul (*Nicotiana tabacum* l.), thea (*Thea chinensis*), caféua (*Coffea arabica* l.) ș. a. ?

Apoi câte milióne de ómeni trăiesc numai din munca aplicată la fabricarea acestor produse, precum și la fabricarea de bumbac, hîrtie ș. a. ?

Și cu tóte că plantele pîná acum descoperite au aflat aplecare la atâte folóse ómenesci, numărul celor ce se folosesc abia se sue la 3000 de specii,* dintre cari vre-o 2000 se folosesc ca medicinale, ér vre-o 700 ca alimentative. Și decã acestea se specifică după folosul ce-l prestau, se capetă cam următorul rezultat : *

Ca cereale 40—50 de specii; ca póme și fructe 208 specii; ca plante cu rãdęcini séu trunchiuri nutritóre cam 100 de specii; ca plante de bucătãrie folosindu-se ca verdețuri și legume, frunđele, tulpinele și florile la 140 de specii; cam 60 de specii ne dau fãrină; la 40 de specii ne dau diferite oleiuri; vre-o 16 specii ne dau cafea și diferitele theiuri; la 70 de specii sînt plante aromatice; 8 specii ne dau cêrã; 40 specii se cultivetzã pentru nutrirea animalelor; la 70 de specii ne dau beuturi spirituóse; 60 specii pentru diferite imbrãcãminte; 16 specii ca pl. industriale; 8 specii ca plante de fumat; 16 specii pentru mai multe categorii de gumi; 7 pentru diverse cleiuri; 4 pentru cauciuc; 14 specii pentru luminat; 30 specii ca lemne pentru industria mare; 10 specii pentru terpenin și 5 specii pentru săponãrit.

Numerul plãntelor folosite în vietã practică în un mod ori în altul este fórte mic, ba este neinsemnat în proporțiune cu numărul plantelor deja cunoscute, care se sue la 100,000 de specii, însê cu timpul se va cercã și numărul plantelor folositóre și prin acêsta va cresce din ce în ce mai mult și influința lor asupra tuturor ramilor civilizațiunii și a culturai ómenesci.

VIII.

Dómnelor și domnilor! Dorința mea a fost ca prin aceste puține considerațiuni s'e arêt importanța studiului botanic, precum și tóte folósele ce ni le póte aduce; am voit s'e atrag atenziunea dv., precum și a fiecãrui iubitor de progres și sciință și în specie a tinerimei nóstre studióse, asupra acestui studiu, carele pîná acuma este, atât dincóce cât și dincolo de Carpați, atât de vitreg tractat. Am cercat s'e dovedesc însemnãtatea acestui studiu, din mai multe puncte de vedere. Nu sciu decã am reușit s'e produc dovedei destule și destul de tari pentru a pledã și a recomandã imbrãto-

* Thomas Henr. Buckle *Geschichte der Civilisation in England* Bd I pag. 56.

* Dr. Johann Lennis, *Synopsis de Pflanzenkunde*, 2 Aufl., Hanover 1877, Bd I pag. 234—235.

șarea acestui studiu, eu însê sînt împecat cu mine, cãci mi-am implinit datoria.

Dar înainte de a sfîrși, fie-mi iertat s'e atrag atenziunea dvóstre încă la o impregiurare momentósa. Trãim în vécul reuniunilor și al asociațiunilor. Pe unde a pãtruns numai rađii de culturã, acolo a strãbãtut și spiritul de asociare. Sub scutul acestui spirit binefãcãtor a progresat și progresetzã tóte, sciință, artã, industrie, comerciu, cu un cuvênt tóte întreprinderile minții ómenesci.

Numerul sub scutul acestui principiu vor puté progresa cu succes și la noi sciințele naturali și în specie botanica, numai cu arma principiului de asociare se vor puté învinge tóte pedecele ce se aflã puse curmedîș în drumul naturalistilor și în specie al botanistilor nostri, cari de și în minoritãți mici, își au reuniunile lor speciale pentru sciințele naturale.

S'e privim la alte popóre, s'e invetãm dela dênsele și s'e le imitãm. La Francesi, Englesi, Germãni gãsím mai în tot orașul reuniuni pentru sciințele naturale, gãsím societãți antropologice, geologice, botanice etc. Dar s'e nu mergem așa departe, s'e privim numai la némurile conlocuitoare în patria nóstrã, la Unguri și la Sași, cari de și în minoritãți mici, își au reuniunile lor speciale pentru sciințele naturale.

Ar trebui darã ca și noi s'e ne inrolãm sub acest stég, este timpul suprem ca s'e punem și sciințele naturale și în specie botanica sub protecțiunea principiului de asociare.

Voiesce și vei puté, este o dîcãtóre romãnescã. S'e voim și am credință, cã vom puté totul, vom promovã cu succes sciințele naturali, vom scrutã patria nóstrã din tóte punctele de vedere, vom face tóte acestea noi prin noi. Astfel prin o muncã seriósã, o muncã neobositã, vom contribui la înãlțarea prestigiului nãmului nostru și-i vom fortificã și asêcurã viitorul lui pentru care este dator s'e lucreze tótã suflarea romãnescã. Sfîrșesc, mulțãmîndu-ve pentru atenziunea și indulgița dvóstre. Am đis!

Dr. A. P. Alexi.

Studii limbistice.

— O sutã de etimologii revindicate. —

(Urmare.)

87) *Scóbã, scobi, scorbeli, scorburi, scorburi*. Cuvêntul „scóbã” însemnã în graiul bãnãțenesc: instrument de a scobi séu sãpã în lemn etc.; *scalprum* serviens excavationi lat.; *gouge, ciseau a écolleter* fr.; *hohlmeissel, kerb- falzmesser* germ. În pãrțile Lugoșului am auzit cumcã „scóbã” ar însemnã și: fibula, *subscus* lat. *crampon* fr., *klammer* germ., aceea ce vine înainte și în unele dicțiunare romãnesci. Dar cumcã înțelesul primar, fundamental al „scobei” este numai: *sculprum* lat., *gouge* fr., *hohlmeissel* germ., se documentetzã și din verbul „scobi”, care după dicțiunarele romãnesci și de după graiul bãnãțenesc nu însemnã alta de cât: cavare, excavare, scabere, *sculpture* lat.; *creuser, caver, sculpter, ciseler* fr.; *aushöhlen, ausmeisseln, ausfalzen* germ.

În Couzinié: *Dictionnaire romano-castraise*, *Castres* 1850 vine înainte „escabã” cu semnificațiunea de: *couper, tailler, vider en forme de demi cercle* fr., adecã: a tãia, a gãuri în formã de jumetate de cerc; aci este evidentã semnificațiunea cuvêntului romãnesc „scobi”. Deci „scóbã” stã pentru: scobitóre, despre ce adeveresce și dicțiunariul de Buda din 1825, precum și dicțiunariul Academiei romãne de Laurian și Massim, București 1871. „Scóbã” în graiul bãnãțenesc este for-

ma cea scurtă fundamentală pentru „scobitoare”, chiar precum am arătat la locul seu a sta „smintă” în graiul bănățenesc pentru „smintelă”. În multorariu (plural) „scobe” înseamnă: aschii, cari cad de pe obiectele scobite; assulae, scrobs-scrobis lat.; copeau, limaille fr.; hobelspäne, feilspäne germ. Cuvântul „scorbeli” după graiul bănățenesc este format dela „scobi” cu înțelesul iterativ și diminutiv: rimari, scabrare lat.; creuser, foniller fr.; durchgrübeln, durchwühlen, durchsuchen germ. Dela „scorbeli” s’a format „scorbura”: excavatio, caverna, spelunca, arbor cavernosus (după graiul bănățenesc și), turbator, homo seditiosus lat.; excavation, creux, arbre creux, agitateur fr.; höhle, aushöhlung, hohler baum, aufwieglger germ., d. e. (cu privință la înțelesul din urmă): omul acesta e mare și a dracului scorbura în satul nostru. „Scorbura” înseamnă și o ființă mitologică identică cu „ciută-bălțiată” (ciutălină) și cu „mama pădurei”. „Scorbura” este formație din ore-care formă rustică „escavula” seu „escabula”. „Scorburi” este verbul dela „scorbura” și identic cu „scorbeli”.

Dl Miklosich: Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinnun, Vindobonae 1862—65 pag. 846 face distingere între „skob”: fibula lat.; crampon fr.; klammer germ., pe care-l combină cu „scoba” românească de asemenea semnificație, spunând cumcă cuvântul ar fi de rădăcină slavă, și între „skob”: scabere, scalpere lat., pe care-l declară de rădăcină latină.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 332 eră falsificheză, ca la alte multe cuvinte semnificația cuvântului, punând contra tuturor dicționarilor românesci, înțelesul primariu și fundamental la verbul „scobi” a fi înțelesul: ôter fr., wegthun, ausnehmen germ., și: tirer avec un instrument pointru fr., herausziehen mit einem spitzigen instrument germ. Dlui se vede cumcă a cuțetat mai înainte la înțelesul figurat din frasa: a se scobi în dinți. După acesta combina dlui sub cuvântul „scobi” pe „scobă” dându-i semnificația graiului bănățenesc, apoi pe „scorbeli”, pe „scorbura”, pe „scorburi” și pe „scobiliti”, derivându-le pe toate din elemente slave, dela „paleoslov. „skobli” și „skobeli”: radula (rațetore) lat.; dela rus. „skoblja”: cuțit de scobit; couteau a sculpter fr.; kerbmesser germ.; dela boem. „skobla”: gratau fr., kratzmesser germ., „skobliti”: racler fr., schaben germ.; dela neoslov. „skobeli” și „skoblo”: rabot fr., hobel germ.; combinând și pe litv. „skapoti”: racler fr., schaben germ.; pe vechigerm. „scaba” și „scapa”: rabot fr., hobel germ.; pe gotic. „scaban”, pe mediogerm. și neogerm. „schaben”: racler fr., pe lat. „scabere” și „scabina”. Causa pentru care a registrat dl Cihac cuvântul „scobă” și „scobi” între elementele slave, nu o spune dlui, dar se vede că presupune un intermediu slav pentru „o” din silaba rădăcină „sco” în loc de „sca” (scabere lat.) căci la din contra înțelesul logic al cuvântului se alătură mai precis la etimologia latină din: scabere, scavare, decât la semnificația cuvintelor slave, precum mai sus vedurăm.

Dicționarul de Buda din 1825 și dicționarul Academiei române de Laurian și Massim, București 1871 deduce cuvântul scobi din „excavare” și „scabere” latinesc, dar aceste dicționare nu desgurdesc legile morfologice și fonologice a cuvântului. Dicționarul Academiei române pune cuvântul „scorbeli” între cuvintele străine din glossariu și dice cumcă acest cuvânt vine înainte numai în dicționarul de Buda (măcar că vine înainte și în celelalte dicționare) și cumcă în România nu ar fi auzit cuvântul. Noi presupunem că și în România trebuie să existeze cuvântul, de ore ce „scorbura” este din el derivat.

Cuvântul este de eclatantă origină romană. Ver-

bele „scobi” și „scorbeli” sunt doue forme bifurcale a unei și aceleiași rădăcini, și tocmai acest proces îl aflăm și în limba italiană și în dialectele italienești. Diez: Grammatik der romanischen Sprachen, Bonn 1856 tom. I pag. 283 documenteză: cumcă unele consonante devin intercalate pentru simțul de bună sunanță (eufonia), între cari enumera dlui și pe „r”. Chiar astfel aflăm în Porru: Nou dictionariu sardu-ital., Casteddu 1832 pag. 524 „sgubbia” pentru: „sgorbia” ital.; gouge, ciseau fr.; kerbmesser, hohlmeissel germ., în care cuvânt se vede „c” trecut în „g” și „r” intercalat în limba italiană. În Morri: Vocabolario romagnolo-ital. Faenza 1840 pag. 708 stă „sgoba” pentru „sgorbia” ital., explicând Morri mai departe: scalpello fatto a doccia per intagliare in legno ital., adică: scalpel (scobă) făcut cu vâleu spre a scobi lemne; va să dică chiar semnificația cuvântului nostru „scobă”, numai căt „c” este strămutat în „g” în dialectul italianesc. În Olivieri: Vocabolario genovese-ital., Genova 1851 pag. 429 aflăm „scopellu” și „scopella” pentru „scalpello” și „scarpellare” ital., apoi în Banfi: Vocabolario milanese-ital. Milano 1852 pag. 762 stă „scopell” pentru „scalpello” ital. și „scopella” pentru: scarpellare ital. În Monti: Vocabolario dei dialetti di Como pag. 256 asemenea stă „scopell” pentru: scalpello ital. și „scopella” pentru: scarpellare ital. Deci tustrele aceste din urmă dialecte italienești redau forma „scorbeli”, care în limba noastră este cu „r” intercalat ca în „sgorbia” ital. În Du Cange: Glossarium mediae et infimae latinitatis, Parisiis 1840—50 tom. VI pag. 80 aflăm „scaba” pentru „scava”: fossa lat., și „scabare” pentru „scavare”: fodere. În Diefenbach: Glossarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis, Francofurti 1857 p. 514 aflăm „scaba” și „scabra” pentru: schabe, scave germ., apoi aflăm „scabare” și „scobare” pentru unul și același cuvânt, eră pag. 515 vine înainte „scabere” și „scabire” pentru: schaben, reiben, schneiteln germ. În latinitatea clasică stă „scobs-scobis” pentru: limaille fr., feilspäne germ. și „scobina” stă pentru: line fr., feile germ., eră în latinitatea evului de mijloc, la Diefenbach: Glossarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis, Francofurti a/M. 1857 stă „scobs” pentru: schabe, scherteisen germ., și „scobina” pentru: grossfiel, fiel (feile), seege germ.

Deci din aceste cuvinte a latinității clasice, a latinității evului de mijloc, precum și a limbei și a dialectelor italienești, se documenteză: a) cumcă cuvântul „scobă” și „scobi” este urșit din „scavare” și „scabere” lat., b) cumcă „sco” din rădăcina cuvântului nu este intermediu slav, ci este de origină din limba romană rustică, precum arătă în specie dialectul sardin și romagnol; dar abstragând dela acesta „o” din „sco” pôte fi o dinamică desvoltare a limbei românești, formându-se la început „scăbi” de unde s’a format apoi „scobi” innălțând pe „ă” în „o” ca în „porâmb” (palumba) și „boteză” (baptisa), c) cumcă „r” în scorbeli și „scorbura” este intercalat pentru eufonie și este de asemenea origină din limba romană rustică ca în „sgorbia” italianesc, d) cumcă „scorbeli” este format din „scarpellare” („scarpello” și „scalpello” ital.), și în urmă e) cumcă bifurcătura în „scobi” și „scorbeli” se află și în limba italiană comparându-o cu dialectele italienești.

Drept aceste etimologii produse și comparate de dl Cihac, sunt numai o dinamică omogenă desvoltare din diferite rădăcini în limba daco-română, în limba litvană, în limbele slave și în limbele germane, fără a fi imprumutat una dela alta, la care logică ne îndrumă, și varietatea mai mare seu mai mică în forma și conceptul cuvintelor.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

Scrisori din Bucovina.

(Teatru de diletanți români, o operetă națională, serată musicală, petrecere cu danț, încetarea „Aurorei Române.”)

Cernăuți 10 novembre.

Sfârșindu-se feriile, diletanții noștri români îndată și-au deschis șirul reprezentațiilor teatrale. Prima reprezentațiune se ținu la 22 octombrie, cu care ocaziune se jucară piesele: „Un trandafir în livrée”, comedie într’un act localisată de dl. T. V. Stefanelli, și „Lița Pescăriță” operetă națională de dl. N. A. Bogdan, muzică de dl. Tudor cav. de Flondor.

O lume frumoasă și alasă asistă la această reprezentațiune, întimpinând cu aplause vii progresul învederat al diletanților noștri, vrednici de totă lauda pentru nobilul zel ce desvîlță întru înălțarea artei și a vieții sociale române în Bucovina.

Piesa primă, publicată deja în fôia Societății literare române din Bucovina, este o comedie de situațiuni, întemeiată pe un motiv vechiu, care însă va rămân purure nou, căci acest motiv este gelosia.

A doua, opereta națională, ne-a interesat mai mult, căci muzica-i e un product bucovinean, lucrarea tinerului compositor român dl. Tudor cav. de Flondor. Scena se petrece în munți, unde pescărița Lița și iubitul ei Nițu, un flecău orfan, trăesc zile dalbe. Se ivesce însă și un proprietar, care afară de cocóna lui, ar iubi cu plăcere și pe Lița. El vine cu banda lui de lăutari în munți și speră prin cobza țiganului să aprindă dragostea Liței. Lăutarii cântă niște cântece de duiosie și de dragoste, de se încântă și Buruck cărcimarul jidan al satului, dară Lița nu. Ea iubesc pe Nițu și toate încercările lui Acadelachi, așa se numesc proprietarul berbant, rămân zedarnice. Odată îl află cu lăutarii și logodnicul Liței și acela croescce cu biciul, atât pe țigani, cât și pe Acadelachi. În urmă vine și soția proprietarului, cu sătenii, și se serbeză nunta Liței cu Nițu, sub patronagiul ei. Ea dă miresei o zestre, drept despăgubire pentru neplăcerile suferite dela bărbatul ei.

Auditorul a ascultat cu plăcere ariile și a aplaudat pe junele compositor, care posedă talent și viitor.

Diletanți noștri și-au interpretat cât se pôte de bine rolurile în ambele piese și au produs multă mire generală. Meritul de frunte al succesului compete dlui Vasile Morar, directorul diletanților. Sub conducerea dsale, ne putem așteptă încă la multe seri frumoase.

*

La 29 oct. diletanții noștri ne oferiră o altă desfătare. Dênșii arangiară o serată musicală în sala reuniunii lor.

Programa fu următoare: „Nóptea”, cor bărbătesc de Schubert; „Oberon”, ăvertură pentru pian, pe patru mâni, de C. M. Weber; „Rëndunica”, de G. Cavadia; „Spuneți, spuneți!” romanze pentru solo-bariton, cu acompaniare de pian, de G. Scheletti; „Cucuruz”, cvartet pentru patru voci bărbătesci, de V. Humpel; „Suleica și Halem”, duet pentru sopran și tenor, cu acompaniare de pian, de F. Mendelsohn; „Cântecul marinarilor”, cor bărbătesc de T. Flondor; „Romanza” pentru cello, de Gottermann.

Tôte piesele fure executate cu precisiune și fure aplaudate cu entusiasm. În deosebi însă făcú mare efect bariton-solo din „Rëndunica” și „Spuneți, spuneți!” prin vocea sonóră și tehnica escelentă. Asemene

escelă și sopranul din „Suleica” lui Mendelsohn, încântând tot publicul.

*

La 3 nov. diletanții ne mai surprinseră cu o petrecere, de asta-dată în onorul Terpsychorei.

Mai tôte familiile burghese române se intruniră să mai jôce o horă lungă și veselă. Cu părere de rău am văđut însă, că familiile mai nalte lipsiau cu desevêrsire. Dar decă ele n’au venit și luxul a absentat.

Petrecerea a fost fôrte cordială și a ținut până la trei ôre după mieđul nopții. Un bal mai animat nici că se pôte întipui la noi în Cernăuți. În asta privință petrecerile cu danț ale diletanților români au deja un renume.

*

Și după atâte sciri bune, étă și o împărtășire tristă!

Organul Societății pentru cultura poporului român în Bucovina, fôia „Aurora Română” a încetat să mai apară. Am ajuns dar în Bucovina d’a nu mai avé nici o fôe românească! Causa e numai indolința publicului nostru român, care nu spriginesce de fel literatura. Pentru tôte avem parale, numai pentru cultura națională nu găsim nimic de jertfit.

Literații români nu sânt spriginiti și cărțile lor zac nevëndute în magaziiile librarilor. Ei sânt siliți să arunce condeiele lor, fiind că n’au cui să scrie.

Dionisiu O. Olinescu.

Literatura si arte.

Carmen Sylva unguresce. În conferința literarie ungurescă, dată în joia trecută în Oradea-mare în folosul Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului, redactorul fôii nôstre a cetit câteva poesii de Carmen Sylva, traduse de dênșul în limba ungurescă. Auditoriul, compus mai mare parte din dame cari citesc cu multă plăcere scrierile augustei suverane, a încununat cu aplause și aceste traduceri. — Dl. Ioan Goldiș, profesor de limba și literatura română la liceul de stat din Arad, va ținé o conferință în reuniunea literară maghiară de acolo, asemenea despre Carmen Sylva, care și ca regiță și ca poetă este favorita națiunii unguresci.

Edițiunea a doua. Abiă a trecut o săptămână, de când a apărut edițiunea primă din „Călinarul lui Păcala” pe anul 1884, și étă că tôte exemplarele au trecut. Edițiunea a doua a și apărut cuprinđend, afară de partea seriósă călindaristică, têrgurile de țeră, scala de timbru, și o bogată lectură umoristică, ilustrată cu 26 de caricaturi. Prețul unui exemplar e 40 cr., dar mai puține decăt 5 exemplare nu se espedeză pe postă. Se află de vëndare la administrațiunea „Familiei” în Oradea-mare. Colectanții primesc după 10 exemplare un rabat.

„Revista lumii latine”, ce a apărut în Paris, conține în primul seu numer un basm românesc, de Carmen Sylva, și poesii de V. Alecsandri. Acesta revistă va apare la 25 al fie-cărei luni în broșură de 128 pagini cel puțin și în cinci edițiuni. Buletinul politic și diplomatic este scris în limba francesă, română, spaniolă, italiană seu portugesă.

„Toxar”, seu convorbire despre amicitia între un grec și un scyt, de Lucian, traducțiune din elinesce de Demetriu Matheescu, profesor de limba elenă la liceul din Bârlad, a eșit de sub tipar cu spesele societății pentru învêțătura poporului român, secțiunea de Tuto-va, în beneficiul celor cinci-deci de băieți trâmși în străinătate la 24 meserii. Prețul unui exemplar este 1 leu. Se găsece în vëndare la librăria dlui M. Barbu în Bârlad.

Doze foi au incetat. Amëndoue au fost românesci și amëndoue beletristice. Una, „Aurora Română“, organul Societății pentru cultura română în Bucovina, nu apare de mai multe luni, s'a stins fără de-a fi putut dice un adio îndolintei fraților români din Bucovina. Alta, „Noua Bibliotecă Română“ din Brașov, a incetat acuma, căci nu s'au grupat în giurul ei destui abonanți, s'o fi putut susține.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Dl V. Păun*, profesor la Bucuresci, care a publicat și câteva poezii frumoșe, va fi trimis la Düsseldorf spre a învăța pe moștenitorul tronului român limba română. — *Dna ved Dobra Petru-Hodrea* din Reșinari a dăruit doi stângeni de Jemne școlii Reuniunii femeilor române din Sibiu. — *Dnele Livia Vuia și Aurelia Beleş* au deschis o colecție la familiile române din Arad, pentru a contribui haine vechi séu bani în favorul elevilor săraci dela preparandia românescă; colecta a avut cel mai frumos rezultat, de aceea sperăm, că damele noastre de acolo nu se vor oprî la începutul acesta.

Hymen. *Dl Iosif Nestor*, judecător la tribunalul din Oradea-mare, s'a logodit cu domnișóra Elena Boez în Oradea-mare. — *Dl Iustin Dascal*, teolog absolut al dieceșei aradane, la 18 l. c. va serbă cununia sa cu domnișóra Emilia Florescu, fiica dlui Petru Florescu proprietar în Arad. — *Dl Sebastian P. Radu*, profesor gimnasial în Blaș, la 18 octombrie s'a cununat în Sibiu cu domnișóra Maria Boer, fiica dlui Iosif Boer, proprietar în Vad comitatul Făgăraș. — *Dl Aron Carpenișan*, silvicultor în România, la 8/20 novembre își va serbă cununia cu domnișóra Ana Mohora din Orșova.

Concertul din Timișóra, dat în sâmbeta trecută, în folosul reuniunii române de lectură din suburbiul Fabrică, a reușit peste așteptare bine. S'a intrunit un public frumos, nu numai din localitate, ci și din alte părți, care a aplaudat cu plăcere esecutarea esecelentă a programei. Mai mare efect au făcut dna Opriș, dșóra Jurma, dl N. Popovici și corul vocal din Timișóra. Danțul a animat pe toți și „Călușerul“ și „Batuta“ au fost intimpinate cu aplause frenetice. Mai multe dame purtau costum național. Dintre dame ni se însamnă numai: dnele Radulescu și Cornelia Bredicean din Lugoș, Opriș din Timișóra, Miulescu din Ciacova, Bugarin din Cebza, Gaița din Ghilad, Demetrovici din Utvin, și dșórele Elena Radulescu din Lugoș, Aurelia Jurma din Timișóra, Maria Ioanovici din Jebeli, Ana Popescu, Marta Popovici. Petrecerea tinu până demineta.

Sinod la Lugoș. La 11 nov. st. n. s'a intrunit la Lugoș sinodul diecesan, compus din represintanți ai clerului. Agendele sinodului erau: aședarea statulelor în privința administrațiunii fondurilor diecesane și pertractarea rapórtelor despre starea dieceșei. Clerul ș-a ales deputații în adunările protopopesei.

Reuniunea femeilor române din Mediaș și giur va ține adunarea sa generală duminică la 18 novembre st. n. în școla gr. c. de acolo. Președinta Reuniunii e dna Maria Roman, care a invitat la acesta adunare nu numai pe toți membrii, ci și pe alți binevoitori. Dorim ca și acesta Reuniune sé pótă produce în curënd un rezultat atât de strălucit, ca cea din Sibiu. Este de dorit ca damele române sé infiinteze și în alte orașe asemeni însoțiri salutare!

Gimnasiul din Caransebeș care eră sé se infiinteze din fondul școlii militare al comunelor din granița militară, nu se va infiintă în curënd. Comunele au declarat, că dau competența lor pentru infiintarea gim-

nasiului, însă guvernul se opune; ba a ordonat chiar împărțirea fondului între comune. Conferința Românilor, adunarea generală a orașului Caransebeș, a protestat la ministerul de interne pentru sistarea împărțirii.

Seminariul din Arad. Cestiunea de frunte ce se află ađi la ordine în Arad e seminariul ce are sé se infiinteze, pentru care mereu se adună parale, și care de cu primavéră se va incepe a se zidi. Mare necesitate e de un asemenea institut unde sé se creșcă pe spese publice tinerii dela institutul pedagogico-teologic. O mulțime de parochii, dar și mai multe stațiuni învățătoresci sânt vacante. Cei mai mulți elevi sânt săraci și cer a fi primiți în alumneu, dar n'au toți loc. În seminariul proiectat toți vor incape.

Preoțimea din România în sfârșit póte spera, că se va innălta din starea-i deplorabilă de până acuma, căci guvernul a inceput a se ocupa serios pentru îmbunătățirea sortii preoților de mir. Astfel s'a admis, ca cărcimele de prin sate sé se facă monopol și venitul lor sé se întrebuințeze spre susținerea școlii și a bisericeii. În bugetul instrucțiunii s'a trecut o sumă de ajuns pentru plata profesorilor de teologie. Se așteptă, ca corpurile legiuitoare sé ia în desbatere proiectul pentru reformarea sinodului și pentru îmbunătățirea stării materiale a preoților.

Damele din Arad. Deschiderea școlii de fete în Sibiu a produs cea mai bună senzațiune în Arad, unde -- ni se scrie de acolo -- în acest punct sântem în decădintă. Mai bine de 30 de ani a esistat aci un institut de domnișóre, al dșórelor Papp, care pentru că surorile conducătore scieau românesce și aparțineau religiei noastre, eră considerat de pensionat românesc. Acolo s'a crescut întreaga generațiune de ađi a dómnelor noastre din provincia asta. Din acel institut au eșit dame culte și românce zelóse, ca de exemplu ênsași presidenta Reuniunii femeilor din Sibiu. În acel institut se propunea religia și gramatica română. Ađi acel pensionat nu mai esiste. Câte sânt, profeséză ideile ce domnesc și în politică, și părinții fetelor cu drept cuvânt trebuie sé fie ingrijiți de viitorul copilelor lor în punctul naționalității. Ideia infiintării unui institut de creșcere pentru fete s'a ventilat și aici din momentul desfiintării celui amintit, dar realizarea tot nu s'a mai făcut. Sé sperăm, că femeile noastre din Arad, pe cari trebuie sé le ardă necesitatea unui institut național, nu vor întârđia a se ocupa de el. Femeile din Arad nu pot remâne înderêtrul surorilor lor din Sibiu. Care cunosce damele române de aici, scie că tocmai în privința naționalității se disting fórte mult. Pe stradă, în familie, în societate, nici odată nu le auđi vorbind decât românesce. Corespondințele lor le fac românesce, ceea ce nu putem afirmă despre multe orașe din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Reuniunea femeilor române din Brașov, cea mai veche dintre puținele reuniuni ale damelor noastre, va ține adunarea sa generală în 19 novembre st. n. după miédăđi la 3 óre în sala de desemn a gimnasiului român. Presidenta Reuniunii e dna Maria Secarean, secretar dl profesor dr. Nicolae Pop.

Reuniunea femeilor române din Abrud și giur, pentru infiintarea unei școlii de fetițe, va arangia o petrecere cu tombola și danț în favorul ei. Înainte de danț se vor sorti obiectele dăruite de damele române, cari au sé le espedeze zelósei presidente a Reuniunii, dnei Ana Gall. Balul acesta se va ține la 22 novembre.

Invetământul public în România. Școle elementari la sate 2459 cu tot atăția invetători, între cari 358 invetătoreșe, și cu 74,532 băieți și 8544 fetițe frecventante. La orașe se află 146 școle elementari pentru

băieți cu 475 învățatori și 23,832 școlari; 125 școle elementari de fete cu 342 de învățătoare și 12,989 eleve. Licee sînt 160 cu 2108 elevi. Gimnaziile 19 cu 2677 elevi. Preparandii sînt 9 cu 99 de profesori și 1512 elevi. Școle comerciale sînt 5 cu 56 de profesori și 772 școlari. Școle de industrie sînt 8 cu 85 profesori și 741 școlari. Școle de industrie femeiească sînt 12 cu 144 de învățatori și 1316 eleve. Școle de specialitate sînt 31 cu 217 profesori și 2316 elevi. La universitățile din București și Iași propun 87 de profesori și ascultă 693 elevi, între cari 4 de sexul femeiesc. Școle private sînt 5205 cu 1120 învățatori și 13,124 școlari. Numărul tuturor institutelor de învățămînt e 3028, al învățătorilor 5424, al școlarilor 144,566.

In Marămureș s'a ținut în luna trecută erăș o expozițiune de industrie casnică. În această, ca în cea din anul trecut ținută tot acolo, au eselat țerancele române. Mai multe din ele au obținut premii date de guvern.

Cașcaval Sarah Bernhardt. Ca Sarah Bernhardt să se presinte supt toate formele putîtoase, nu trebuie să ne surprindă de loc. Dar, ca, după mînuși Sarah Bernhardt, vîluri Sarah Bernhardt și pudră Sarah Bernhardt, să avem acum și cașcaval Sarah Bernhardt, eră cam cu greu de prevădut. Se știe că artista posedă o vilă în Saint-Adresse lângă Le Havre. Nu de mult ea, spre a-și rotunji proprietatea, cumpără o moșioră pe care se află o economie normandă foarte bine aranjată. Vacile de aci procură o brînză din care se face un cașcaval minunat. Acest produs economic vine acum în țerg supt denumirea de „Petits-fromages Sarah Bernhardt” și e foarte căutat în Havre și în Rouen.

Legarea mării Negre cu marea de Azof. Se anunță din Petersburg, că a fost aprobat proiectul pentru tăierea istmului Perecop spre a se stabili o legătură între marea Negră și marea de Azof, astfel că guvernul rus se ocupă numai de găsirea mijloacelor trebuincioase pentru executarea proiectului. Este probabil, că această întreprindere va fi realizată cu capitaluri străine.

Biurouri telegrafice pe Ocean. Nu se vorbește acum în Anglterra de cît d'un proiect indestul de original, acela d'a arunca în mare niște imense cilindre de 300 picioare lungime, a căror parte superioară ar avea forma unui far, iar partea inferioară, trasă d'o greutate, ar stă supt apă. Într'un cuvînt, aceste aparate uriașe s'ar mîntîni în echilibru întocmai ca o sticlă pe jumătate plină cu apă. Aceste faruri mișcătoare ar fi locuite și legate cu cablul transatlantic prin aparate telegrafice și fire. Această nu e prima încercare de felul acesta; s'a încercat deja a se stabili biurouri telegrafice pe Ocean, dar ele n'au putut rezista furtunelor. Se speră că încercarea va fi mai norocoasă d'astă-dată și că problema va fi astfel rezolvită. Biurourile telegrafice de pe Ocean ar fi mai cu seamă însărcinate cu transmiterea însemnărilor meteorologice, atât de trebuincioare navigatorilor. Decă reușește încercarea, știința face un pas însemnat înainte.

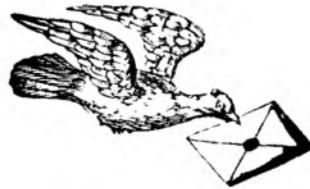
Mulțămîta publică. Comitetul subscris implinesce o dorință plăcută, când exprimă mulțămîta ferbinte inteligenței din Beiuș și giur pentru suma de 190 fl. 59 cr. care i s'a trimis și a încurs ca venit curat din reprezentațiunea teatrală și balul aranjat în Beiuș la 15 și 16 septembrie a. c. în favoarea „Reuniunii pentru înființarea unei școle române de fete în Oradea-mare”. Tot în scopul Reuniunii numite a încurs la comitetul subscris o sumă de 13 fl. culésă prin zelósa dșoră Au-

relia Roșescu din Cluș, la care sumă au contribuit: dómnele Maria Bohățel, Elisa Isac, dșora Aurelia Roșescu, dnii dr. Gregoriu Silași, Emeric Pop, Benjamin Pop, Leontin Pop, Iuliu Coroian, Vasiliu Almașan, Alexandru Comanescu, Lazar Baldi și firma Király și Császár câte 1 fl., eră dnii Andrei Truța și N. N. câte 50 cr., căror asemenea se exprimă și pe acesta cale mulțămîta căldurosă. Oradea-mare, din ședința comitetului Reuniunii pentru înființarea unei școle române de fete, ținută în 3 nov. 1883. Pentru comitet: *Teodor Kóváry* președinte, *Silviu Rezei* secretar.

Sciri bucureștene. *Regele* a primit la esoposițiunea cooperativelor în dar un inel de pietre prețioase în valóre de 1400 lei, lucrat de bijutierul român Carapați; *M. Sa* primind darul i-a destinat valórea pentru alinarea suferințelor săracilor. — *Banchetul cooperativelor*, ținut în săptămîna trecută în localul esoposițiunii lor, a reușit bine; cel dintîiu toast a fost ținut de dl D. Butculescu, președintele esoposițiunii, în sănătatea regelui și a reginei; apoi a vorbit ministrul comerțului și alții. — *Medicii din țeră* au ținut întruniri în amfiteatrul de chimie dela Colța, sub președința dlui Romnicean, pentru modificarea legii sanitare, și au ales o comisiune care să facă un proiect. — *Intărîrea Bucureștilor* va începe în curînd, căci planurile sînt gata și s'a publicat un concurs pentru liferarea cărămizilor; dîile trecute au sosit 24 tunuri mari de asediu, comandate din Anglia. — *Ateneul Român* a stabilit joi programa conferințelor pe anul 1883—4, tot atunci dl Esarcu a cetit un memoriu.

Adiunct advocațial. Dl Vasiliu Ignat advocat în Beiuș are trebuință în cancelăria sa de un adiunct, practicant sêu cancelist abil; condițiunile sînt favorabile. A se adresă deardreptul.

Poșta Redacțiunii.

Cernantii. Darea de sêmă despre „Ornitologia” dlui Marian va urmă îndată-ce i vom pute face loc.

M. Datesi. Ne pare bine de revedere. Cea mai lungă va eși; a doua nu o putem întrebuiță, căci e plină de elisiuni neieritate.

Brad. Sentimente frumoșe, dar lipsă totală de adevărată poezie.

B. Poeni. Cîntecele populare vor eși pe rînd. Dar novela de mult așteptată?

Unei copile. Spune-i-o între patru ochi, căci ea nu te va critica așa ca publicul cetitor.

Asid stam. Strofe scrise fără inspirațiune.

Nu mai cânta. Versuri silite.

Cararea cea vecina. Se va publică.

Călindarul săptămînei.

Ziua sept.	st. n.		Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele		Sórele apune
	v.	n.		resare	apune	
Duminecă	7	18	Păr. Pavel	7	3	4 27
Luni	6	19	Sf. 33 Mart.	7	4	4 27
Martî	8	20	(†) Arch. Mich. și Gabr.	7	5	4 26
Mercuri	9	21	Mart. Onisifor	7	6	4 25
Joi	10	22	Sf. Arost. Olimp	7	7	4 24
Vineri	11	23	Mart. Mina	7	8	4 24
Sâmbetă	12	24	Silviu	7	9	4 24

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală